Цикл

I

Пізнавав я Леніна без екскурсоводів —
Не було музеїв у нашому селі.
Та вже як зберуться діди на колоді —
Де вже тим політикам — замалі!

Взагалі у нас говорять — як ходять:
Прямо, повноросто, навпрошки.
Через кон'юнктуру, мов через колоду,
Чешуть не питаючись дядьки.

А чого б це їм хвостом крутити,
Коли кожне слово іде в зело.
Та й нема такого цабе на світі,
Котре б хлібороба з посади зняло...

Дак отож і я,
молоде та зелене,
Зважився спитать: — Товариство діди,
Дуже вже ви гарно
кажете про Леніна,
Як би ж і мені, порадьте, дійти

До тієї книжки
чи до брошури,
Де про все узнать вам довелось? —
Глянули на мене діди похмуро
І сказали так:
— Молокосос.
Ленін був серйозний чоловік,
Не в брошурках (узяли ще моду!),

Жаль, великих родить не кожен вік,
Але як уродить —
то вже уродить!
А чого це так,— сказали діди,-
Сам до тої істини дійди.
II
Пізнавав я Леніна без екскурсоводів...
Де вже там у трясці екскурсоводи!
Мати у колгоспі від третіх півнів,
Баба день крізь день кривуля на вгороді,
Я в чужих баштанах стрічаю північ...
Батько? На запитання наївні
Навіть озиратись ми не хотіли,
Бо у нашій славній Зачепилівці
Тих батьків на пальцях ми лічили.
Так і ті на ноги притомилися —
Узяли собі на поміч милиці.

Дехто замість себе прислав повістки.
Мій — то взагалі пропав безвісти.
Інші, як лягли на дно окопу,-
До сьогодні чесно стережуть Європу.

О такій порі, молоде та зелене, я
Починав, братове, пізнавати Леніна.
Без екскурсоводів, самотужки,
Зошити за поясом, як водиться.
А він мені з читанки гарно мруживсь,
Посміхався приязно, як до родича.

Я до нього зовсім підходив близько,
Певно, лише дітям отак дозволено.
І світились очі глибоким блиском,
І рясніли зморшки, важкі і зболені.

Він моєму серцю являвся різний:
Молодий і дужий, сумний і грізний.
То лише з майстерень Худфонду —
на подив —
Він чомусь однаким у світ виходив.

Так, мов не любив на світанки дивитися.
Так, мов тільки й мріяв у кабінеті,
Щоб понад майдани здіймать правицю,
Навіть як хотілося знять кашкета.

А я ж, хлопці, знав, що правиця визнана,
Окрім того, ще ж і рукою звалася,
Котра білим голубом заметалася,
Коли кров між пальцями з рани бризнула.

А вона ж була і не тільки владною,
А такою теплою і тихою,
Коли білий чубчик хлоп'яті гладила
І в жіночих косах коханням дихала.
III
Через гони літ, вже не так і зелений,
Я ще глибше, друзі, ішов до Леніна.
Він мені навстріч — небуденний і різний:
Молодий і древній, м'який і грізний.
Гнівно рокотав непідкупністю всею,
Коли гримував я його під месію.
Відвертавсь од мене, як від поліна,
Коли аж свербіло пройтись на колінах.
Як він саркастично сміявся, хлопці,
Коли прирівняли його до сонця!
(— Краще вже,— казав,— коли так напосіли,
Бути своєчасним дощем на посіви).
Хмаривсь, коли, перш аніж вибрать двері,
Я на нього зиркав, як на суфлера,

І радів, і схвально кивав бородою,
Коли був я просто самим собою.
Можна б його довго і дуже хвалити
Мармурово-бронзово і в граніті.

Та ніхто й не проти — як гарний пам'ятник,
Коли він під небом людської пам'яті!